

серия

VARIUS

Издателска къща – Критика и Хуманизъм
е член на
Международния алианс на независимите издатели

Изданието е реализирано с финансовата подкрепа на
Министерството на културата.

**GOETHE
INSTITUT**

*The translation of this work was supported
by a grant from the Goethe-Institut*

*Преводът на тази книга е подкрепен от
Гьоте-Институт*

едмунд
хусерл

пробужда_{ния}

към
феноменология
на
антропологичния
опит

превод Кольо Коев, Светлана Събева

Edmund Husserl

Awakenings:

Towards a Phenomenology of Anthropological Experience

(A collection)

Edited by © Kolyo Koev, 2024

© **КК** – Critique & Humanism Publishing House, 2024

All rights are reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of the copyright owner.

Едмунд Хусерл

ПРОБУЖДЕНИЯ:

Към феноменология на антропологичния опит

(избрани текстове)

© Кольо Коев, *предговор, съставителство, превод*, 2024

© Светлана Събева, *превод*, 2024

© Ирина Джонкова, *художник на корицата*, 2024

© Издателска къща **КК** – Критика и Хуманизъм, 2024

ISBN 978 954 587 265 5

Всички права запазени. Забранено е възпроизвеждането на части от или на цялата публикация, по какъвто и да било начин, без изричното писмено съгласие на носителите на всички видове права върху изданието.

Съдържание

Кольо Коев

Едмунд Хусерл: Ръкописът като мисловна форма / 7

- I. Значение и смисъл:
категориалното съзерцание / 31
- II. Феноменологичната редукция:
двойната редукция / 59
- III. Трансценденталната рефлексия и
нейните парадокси / 69
- IV. Свят и хоризонтност на опита / 109
- V. Свят на живеене и изживявано тяло / 135
- VI. История: традиция и наследяване / 155
- VII. Генеративността / 175
- VIII. Интерсубективността: опитът за другия / 215
- IX. Пасивност и несъзнавано:
конститутивната нула / 251

Кольо Коев

Едмунд Хусерл: Ръкописът като мисловна форма

Склонен съм да се отнасям към феноменологичните дадености като археолог по време на разкопки: находките са грижливо подредени, но истинската работа не е тяхното описание, а реконструкцията им. Основният ресурс на разбирането осигурява систематична водеща нишка, за да се оживят постепенно все нови и нови отломки от фонда на неразбраното и да се придаде на неразбраното систематично значение: неговата „функция“ и мястото му на произход в разбираната и при все това тепърва стигаща до разбиране цялостна структура и разбирането на „произхода“ също в генетичен смисъл.

Е. Хусерл в писмо до Герда Валтер

Настоящият сборник предлага особен поглед към феноменологията на Едмунд Хусерл. Ще се опитам да придам плътност на този поглед, препращайки към биографични – а където е възможно и към епистоларни – контексти, които по уникален начин изразяват характера на Хусерловото ръкописно наследство.

Алтернативната стилистика

В един важен смисъл *Пробуждания* (към феноменология на антропологичния опит) е продължение на съставителството от 2022 г. *Светът, който живеем. Граници и хоризонти*¹. Продължението се състои преди всичко в това, че и тук ударението пада върху *експерименталния характер* на Хусерловото мислене не като инцидент, а като постоянен факт, отново през призмата на неговите ръкописи. И в този случай, както и в предишния сборник, става дума за *подбор* на включените материали, но сега конструктивната работа на съставителя има *решаваща* роля, защото заедно са събрани *фрагменти от различни ръкописи* на Хусерл, *писани по различно време*, преобладаващо след 1920 г. Тези фрагменти обаче, влизайки във взаимовръзка помежду си, отварят трансформираща перспектива към цялата феноменология на Хусерл, която пък създава контекст на разбирането им. Едно изказване на Хусерловия асистент Ойген Финк подчертава легитимността на подобен дизайн: „Системата на Хусерл израства от отделните анализи, от парадоксалната ситуация, че конкретността на феноменологичната философия се крие в ръкописите, които обаче първи правят възможни общите систематични проекции. От друга страна, едва в светлината на тези проекции може да се види по-цялостната релевантност на анализите“².

Едва ли има някой, който по-убедително от Финк да свидетелства за „парадоксалността“ на споменатата ситуа-

1 Е. Хусерл, *Светът, който живеем: граници и хоризонти*, С., 2022, ИК КХ – Критика и Хуманизъм, съст. Кольо Коев, превод Кольо Коев и Светлана Събева.

2 Цитатът е в: R. Bruzina, *Edmund Husserl & Eugen Fink. Beginnings and Ends in Phenomenology 1928-1938*, New Haven, 2004, Yale University Press, 87.

ция, тъй като тъкмо той в началото на 30-те години на ХХ век работи над системата на Хусерловата феноменология, съсредоточавайки се преди всичко върху ръкописите. А през това време те вече представляват трудно обозрима маса, отразяваща *парадоксалността на самата Хусерлова работа*. Тази парадоксалност може да бъде илюстрирана със следната кратка фактология. Две ключови публикации на Хусерл, *Идеи за една чиста феноменология и феноменологична философия* и *Формална и трансцендентална логика*, представящи съответно „статичната“ и „генетичната“ линия в неговата феноменология, са публикувани през 1913 и 1929 г. И двете са написани за рекордно кратко време: *Идеи I* – за по-малко от година, а *Формална и трансцендентална логика* – само за три месеца. Но макар че те бележат най-плодотворния период от кариерата на Хусерл³ и макар да са обещание за следващи важни публикации⁴, между тях лежат само ръкописи.

3 По собственото му признание в писмо до Адолф Гримере от 8.06.1918 (E. Husserl, *Husserliana. Dokumente*, т. III. *Briefwechsel III/3*, съст.: Karl Schumann, Dordrecht, 1994, Springer, 83).

4 В първия случай – за продължение с том II и III на *Идеи*, а във втория – с немската версия на *Картезиански медитации*, като и в двата случая очакванията не се реализират. По повод на *Идеи I* и *Формална и трансцендентална логика* като маркери в един дълъг период на несбъднати обещания Дон Уелтън подчертава именно обсъжданата по-горе парадоксалност: „Един от начините да гледаме на тези публикувани произведения е да ги схващаме като отрязъци от несекващите усилия на Хусерл, които или са имали необичайния късмет да бъдат сглобени и след това изпратени [за публикуване] от автора, преди той да започне да ги преосмисля, или пък той е решил, че са задоволителни като въведения“ (D. Welton, *The Other Husserl. The Horizons of Transcendental Phenomenology*, Bloomington and Indiana, 2000, Indiana University Press, 6-7). Самият Хусерл в писмо до Роман Ингарден от 26.12.1927 г. унило коментира тази ситуация: „Виждам <...> в старите си трудове само неясното, пренебрегнатото, което би трябвало да се реорганизира според другите, напредналите, но не систематично структурирани тези – или се оставям

Хусерл очевидно си дава ясна сметка за манускриптна-та обреченост, в която е поставил сам себе си, заявявайки в писмо до Паул Наторп от 1.02.1922 г.: „Аз съм в много по-неблагоприятно положение от Вас, тъй като по-голямата част от труда на живота ми все още е заключена в моите ръкописи. Почти се проклинам, че не успях да доведа трудовете си докрай и че едва сега, толкова късно, ми хрумнаха универсалните систематични мисли, които всичките ми досегашни специални изследвания изискваха и които сега съм принуден да преработвам изцяло. Всичко е в етап на рекристализация! Може би работя – с цялото възможно напрежение на силите – единствено за моето наследство. Така да е, стига само това да бъде изцяло завършено и да не е прекалено късно“⁵.

Особеният поглед към Хусерловата работа с ръкописи в настоящия сборник, както вече беше казано, се постига чрез констелации от фрагменти, които осветляват по неочакван начин основни феноменологични идеи, получавайки обратно отражение от тях. Този композиционен принцип заимствам от Бернхард Валденфелс, който го прилага в един сборник от 1993 г.: *Работа над феноме-*

да бъде угнетен от <...> ефекта на моите публикувани трудове и от факта, че дори най-добрите ми ученици пренебрегват набелязаните дълбочини“ (*Briefwechsel* III/3, 236).

- 5 *Briefwechsel* III/5, 151-152. Същият мотив може да се разчете и в писмото до Роман Ингарден, вече десет години по-късно (11.06.1932): „Станал съм философски отшелник, откъснат от всички ‘школи’; и все пак всеки ден благодаря на Бога, че все още ми е дал, поне на мен, системата на феноменологичната философия (като методология, проблематика и като системно начало на първото разработване на трансценденталната почва). Бъдещите поколения ще ме открият. Но в това отношение имам голям дълг и следователно ме чака напрегната работа: да оставя използваемо наследство и доколкото е възможно – *стъпил на универсални основания труд*“ (*Briefwechsel* III/3, 287).

ните⁶. За разлика от Валденфелс обаче, който включва в конструкцията си на равностойни основания фрагменти както от ръкописите на Хусерл, така и от публикуваните му приживе творби, вниманието тук – с някои важни изключения – е съсредоточено изцяло върху ръкописите.

Изключенията са концентрирани главно в Раздел I, „Значение и смисъл: категориалното съзерцание“, и в Раздел VIII, „Интерсубективност и опит за Другия“. В първия случай са включени фрагменти от *Логически изследвания* и от *Идеи I*, за да се покаже отчетливо, първо, разделянето на „значение“ от „смисъл“ в движението от *Логически изследвания* към *Идеи*, на второ място, развитието на идеята за категориално съзерцание и за категориален предмет с утвърждаването на генетичната феноменология и на трето място, да се открие сложното съотнасяне между естествена реч и феноменологичен език – един проблем, който намира сериозно отражение в апорията на „трансценденталния език“, на която се натъква също Ойген Финк в §10 на VI Картезианска медитация⁷. Що се отнася до Раздел VIII, интензивното включване на фрагменти от *Картезиански медитации* в него е свързано, първо, с факта, че те се вземат от френската версия, която може да се разглежда като работен вариант на подготвяното (но неслучило се) издание на немски език; и второ,

6 Edmund Husserl, *Arbeit an den Phänomenen. Ausgewählte Schriften*, съст. и послеслов: Bernhard Waldenfels, Frankfurt am Main, 1993, Fischer. Уникалният като замисъл и като изпълнение сборник на Валденфелс вдъхновява странстването в *дивото мислене* на Хусерл, което предлага настоящото съставителство.

7 Eugen Fink, *VI Cartesianische Meditation, Husserliana*, Dokumente, т. II/1, съст.: Hans Ebeling, Jann Holl & Guy van Kerckhoven, Dordrecht, 1988, Kluwer, 93-109. За тази и за други „апории“ в VI Картезианска медитация на Финк вж.: Marc Richir, „Merleau-Ponty and the Question of Phenomenological Architectonics“, в: *Merleau-Ponty in Contemporary Perspectives*, съст.: Patrick Burke & Jan van der Veken, Dordrecht, 1993, Kluwer Academic Publishers, 38-43.

за да се видят важните продължения на идеята за интересубективност от V Картезианска медитация към ръкописите върху интересубективността (т. XIII, XIV и XV на *Husserliana*, към които се отнасят много от включените в раздела фрагменти).

Фрагментите са разположени в девет раздела, заглавията на които обозначават значими рубрики във феноменологията, създавайки контекстуална рамка на констелациите от фрагменти и добивайки специфични разширения от тези констелации (на места разширенията са отразени в самите заглавия). В рамките на разделите фрагментите (или групата от фрагменти) са подведени под вътрешни заглавия, които са взети буквално от съответния том на Хусерловите *Събрани съчинения*. Смисълът им е да поставят допълнителни, конкретизиращи акценти и да информират читателя какво може да открие, ако сам отвори тома на *Husserliana*.

Водещата нишка

Тук е мястото да очертая фокуса на настоящия сборник, заявен в подзаглавието: *Към феноменология на антропологичния опит*. За да стане това, ще се върна за кратко към биографичния контекст на късните Хусерлови ръкописи.

Периодът 1929–1931 г. е критичен за Хусерл. През 1929 г. той си дава сметка, че отношенията с доскорошния му асистент и близък приятел Хайдегер са се разпаднали безвъзвратно, а повторното четене на *Битие и време* (юли-август 1929 г.) го убеждава, че Хайдегеровата феноменология не само изобщо не се вписва в неговата, но и че, както посочва в едно писмо до Роман Ингарден от 2.12.1929 г., трябва да я отхвърли в „методично отноше-

ние“ и „по същество“⁸.

През 1929 г. излиза книгата на ученика на Вилхелм Дилтай Георг Миш – *Философия на живота и феноменология. Диалог с Хайдегер*, която авторът посвещава на 70-ата годишнина на Хусерл. В нея Миш паралелизира феноменологията на Хайдегер с тази на Хусерл в контраст с „философията на живота“ на Дилтай. Тази публикация убеждава Хусерл, че трябва да проясни основанията на своята феноменология *в противовес на модните тенденции*, породени от т.нар. от него „антропологизъм“. В писмо до Георг Миш от 3.08.1929 г. Хусерл се чувства длъжен да посочи съществената разлика (при цялата вътрешна общност с Дилтай) на своята феноменология с философията на живота, но и с това, което прави Хайдегер. Хусерл настоява, че разбира идеята за „универсална духовна наука“, каквато е феноменологията, несравнимо по-радикално от Дилтай благодарение на метода на феноменологичната редукция, докато „Дилтай се обвързва с историческите науки за духа и по този начин с преддадения свят и с една антропология“. И веднага добавя: „Хайдегер също прави това по свой начин, чиято блестяща книга изоставя моя метод на конститутивната феноменология, но не прави (сигурен съм) достатъчно, за да отговори на неговите изисквания“⁹.

Това е мотивът му да подготви доклад под заглавие

8 *Briefwechsel* III/3, 154. Писмата на Хусерл от този период до негови колеги и бивши ученици демонстрират разочарованието му не само от съмишленика, но и от приятеля Хайдегер. Така например в писмо до Дитрих Манке от 8.01.1931 той пише, че подобен разрыв „ме атакува до корена на моето същество“ (*ibid.*, 473), добавяйки в края важното за настоящия сборник заключение: „За това се чувствам доста изолиран в тези времена, в които ‘екзистенциалната философия’ заплашва да се превърне в повсеместна мода“ (*ibid.*). Вж. също писмото до А. Пфендер от 6.01.1931: *Briefwechsel* III/2, 182.

9 *Briefwechsel* III/6, 275.

„Феноменология и антропология“, който изнася през 1931 г. пред Кантовите общества във Франкфурт (1.06), Берлин (10.06) и Хале (16.06). Смесът на доклада е да се покаже къде стои феноменологията по отношение на философията на живота на Дилтай и спрямо повлияната (според него) от Дилтаевия „нов вариант“ на философска антропология феноменология (Хайдегер и Шелер). Големият въпрос за Хусерл следователно е дали „една философия, а след това и феноменологична философия, може да намери своето методологическо основание в една ‘философска’ антропология“¹⁰. Отговорът е отрицателен, защото подобна философия „не задоволява трансценденталната мотивация“¹¹. Така в центъра на доклада се озовава проблемът за трансценденталната редукция, за да се покажат и преодолеят съпровождащите я недоразумения. Без да се спирам подробно на този въпрос, ще посоча един важен акцент върху феноменологичната редукция (поставен в доклада), който често се пропуска (включително от самия Хусерл в по-ранното му творчество): тя трябва да се схваща „не като временно преустановяване на вярата по отношение на битието на света, а по-скоро като целенасочено постоянстващо въздържане, което ме обвързва като

10 E. Husserl, „Phänomenologie und Anthropologie“, *Husserliana*, т. XXVII, *Aufsätze und Vorträge* (1922-1937), съст.: Thomas Nenon & Hans Rainer Sepp, Dordrecht, 1989, Kluwer Academic Publishers, 165. По-общо казано, трябва да се намери „принципно решение между антропологизма и трансцендентализма, което да е над всички исторически форми на философията и антропологията, съответно на психологията“, *op. cit.* Така поставен, проблемът напомня противопоставянето в *Кризата на европейските науки и трансценденталната феноменология* между „обективизъм“ и „трансцендентализъм“. Вж.: Е. Хусерл, *Кризата на европейските науки и трансценденталната феноменология*, С., 2002, ИК КХ – Критика и Хуманизъм, прев. Светлана Събева, 86-87.

11 E. Husserl, *op. cit.*, 168.

феноменолог веднъж завинаги¹².

Така онова, което ни се представя в естествена нагласа като „едно-единствено“ (светът и биващите), не е изгубено, а става „трансцендентална водеща нишка (*Leitfaden*) за систематично рефлексивно изследване на същностно свързаните многообразия“¹³.

Идеята за „водеща нишка“ е методологическа фигура на „разбулването“, съответно на открояването и на варирането на възможности в генетичната феноменология на Хусерл: онова, което се изявява като непоколебима даденост на първо, а дори и на следващо равнище, функционира като „водеща нишка“ за по-нататъшни трансцендентални конкретизации, а ако се взема само по себе си, вече изглежда, от гледна точка на споменатите конкретизации, само като абстрактен момент.¹⁴

12 E. Husserl, *op. cit.*, 171. Ключова роля за поддържането на подобен акцент, струва ми се, играе Ойген Финк. В работата си върху подготвяната немска версия на *Картезиански медитации*, той прави следната важна бележка, коментирайки това, което нарича „теоретичния хабитус на будното и предпазливо недоверие към всяко директно и окончателно определяне“: „Сега всичко се свежда до това да издържим на тази тъмнина и неопределеност, която първото навлизане в трансценденталната сфера на битието носи със себе си, а не да я премахваме преждевременно с известни ни от естествената нагласа разбирания <...>; трябва да се научим да понасяме радикализма на епохэ пред лицето на неопределеността и тъмнината на новооткритата трансцендентална субективност“, в: Eugen Fink, *VI. Cartesianische Meditation. Husserliana. Dokumente*, т. II/2, *VI. Cartesianische Meditation*, т. 2. *Ergänzungsband. Texte aus dem Nachlass Eugen Finks (1932) mit Anmerkungen und Beilagen aus dem Nachlass Edmund Husserls (1933/34)*, съст.: Guy van Kerkhoven, Dordrecht, 1988, Kluwer Academic Publishers, 197. В раздела „Трансценденталната рефлексия и нейните парадокси“ на настоящия сборник този мотив може да бъде разпознат в идеята за трайно хабитуализиране на феноменологичното епохэ.

13 E. Husserl, *Phänomenologie und Antropologie*, 177.

14 *Ibid.*, 172-173. Така Хусерл стига до т.нар. „начеващ генезис“, чия-

Това е решаващото за Хусерл: съотнасянето човек-свят трябва да бъде тъкмо такава „водеща нишка“ за по-нататъшни изследвания, а не да предполага изпадане обратно в „наивността“ на човешкото съществуване: „След като тази наивност бъде окончателно разбулена, след като същинският трансцендентален проблем бъде спечелен в своята аподиктична необходимост, няма връщане към нея“¹⁵.

„Изпадане обратно“ в естествената нагласа е присъдата на Хусерл по отношение на Хайдегеровия „антропологизъм“, което пък трябва да се схваща (отново според Хусерл) като следствие от загърбване на феноменологичната редукция. Отдавна се води дискусия относно основателността на тази Хусерлова критика (и по-общо, върху взаимното неразбиране между Хусерл и Хайдегер що се отнася до реформирането на феноменологията). Без да навлизам в нея, само ще отбележа интересната позиция на Жан-Люк Марион, който настоява, че самото структуриране на „питането за битие“ в *Битие и време* и в *Пролегомени към история на понятието за време* (от онова, „за което се пита“ [*Gefragte*], през „попитването“ [*Befragte*] към „узнаването чрез попитването“ [*Erfragte*]) реализира анали-

то необходимост трябва да се открие в „постоянния генезис“. Пример за такова открояване на начеващия генезис по фигурата на водещата нишка е реконструирането на „същностната форма, която трябва да има моето тъмно детско минало за мен, който живея в световия опит“ (E. Husserl, *Die Lebenswelt. Auslegungen der vorgegebenen Welt und ihrer Konstitution, Husserliana*, т. XXXIX, съст.: Rochus Sowa, Dordrecht, 2008, Springer, 475). Или по-общо, в контекста на „генеративната феноменология“: „Въвеждане на проблема за началото, раждането и смъртта. А това ни подтиква да обмислим същинското място на този проблем, както и да обмислим метода, [позволяващ ни] чрез водещата нишка на преддадения свят да стигнем до конкретизация“ (*ibid.*, 872).

15 E. Husserl, *Phänomenologie und Antropologie*, 179.

тиката на *Dasein* чрез „удвоена редукция“¹⁶, в резултат от която „питането“ се стреми да извлече не онова, което попитваното биващо „иска да каже“ или „знае“, а превръща „от биващото като феномен обратно към битието (смисъл на битието) като феноменалност“ – а това изключва безкритично връщане в антропологичния свят.¹⁷

И така, освобождаването от „антропологизма“ за Хусерл не означава загърбване на антропологията¹⁸, а феноменоло-

16 Такава перспектива към „питането за битие“ при Хайдегер вече е закодирана в прочита на Марион на първото изречение от §2 на *Битие и време*: „Die Frage nach dem Sinn von Sein soll gestellt werden“ като „Въпросът за смисъла на битие трябва да бъде конструиран“, при което в „gestellt“, по думите на автора, просветва Gestell (Jean-Luc Marion, *Reduction and Givenness. Investigations of Husserl, Heidegger and Phenomenology*, прев.: Thomas A. Carlson, Evanston, Illinois, 1998, Northwestern University Press, 67). Сходни възможности предлага преводът на Т. Кисиел на съответното място в *Prolegomena*: „The question of being must be articulated“ (Martin Heidegger, *History of the Concept of Time. Prolegomena*, прев.: Theodore Kisiel, Bloomington and Indianapolis, 1992, Indiana University Press, 143). Срв. с неутралността в този смисъл на българския превод: „Въпросът за смисъла на битие ще трябва да бъде поставен“ (Мартин Хайдегер, *Битие и време*, прев. Димитър Зашев, С., 2005, Академично издателство Марин Дринов, 12; преводът на Ц. Бояджиев от 2020 г. на това Хайдегерово изречение възпроизвежда превода на Д. Зашев).

17 *Ibid.*, 70-71 (по-подробно за „редуктивното“ разработване на *Dasein*: 60-71). При все това Хусерловото разглеждане на отношението „човек-свят“ като водеща нишка за следваща трансцендентална работа изглежда по-комплексен и по-заплетен проблем, особено ако вземем предвид осъщественото от Финк в VI Картезианска медитация внимателно диференциране на *различни равнища* в прехода от ейдетика на естествената нагласа към трансцендентална ейдетика с открояването на равнището на „пред-битието“ (*Vor-Sein*) и с произтичащия от това въпрос за съотнасянето между „трансцендентален наблюдател“ и „пред-битието“ (*Vor-sein*) като „ейдос на онова, което всъщност не е“ – вж.: Eugen Fink, *VI Cartesianische Meditation*, 86-93.

18 Напротив, на антропологията е отреден привилегирован статус в рамките на онтологията на *Lebenswelt*, вж.: E. Husserl, *Die*

Запознайте се с преводача

Кольо Коев е завършил СУ „Св. Кл. Охридски“, специалност Журналистика.

Професор по социология на Пловдивски университет, Софийски университет, Нов български университет. *Doctor honoris causa* на Пловдивски университет.

Дългогодишен главен редактор на списание *Социологически проблеми* – издание на БАН.

Превежда от немски и английски език. Сред авторите, с които работи, са Е. Хусерл, Х. Гарфинкъл, Д. Ролс, Х. Сакс, А. Шюц, М. Вебер, В. Бенямин, Г. Зимел и др.

Други преводи на Кольо Коев

в Издателска къща КХ – Критика и Хуманизъм:

Питър Бъргър, Томас Лукман, *Социалното конструиране на реалността*, С., 1996.

Макс Вебер, *Смисъл и ценност*, С., 1998 (и съставителство).

Валтер Бенямин, *Озарения*, С., 2000 (отделни студии).

Алфред Шюц, *Смисловото изграждане на социалния свят*, С., 2010.

Валтер Бенямин, *Кайрос*, С., 2014 (отделни студии).

Макс Вебер, *Фигури на културата / Фигури на властта*, С., 2017 (и съставителство).

Макс Вебер, *Генезис на западния рационализъм*, С., 2019 (и съставителство).

Макс Вебер, *Основни категории на социалната икономика*, С., 2021 (и съставителство).

Валтер Бенямин, *Произведението на изкуството в епохата на неговата техническа възпроизводимост*, С., 2022.

Едмунд Хусерл, *Светът, който живеем*, С., 2022 (и съставителство).

Запознайте се с преводача

Светлана Събева е завършила СУ „Св. Кл. Охридски“, специалност Социология.

Професор по История на социологията в Пловдивския университет, дълги години сътрудник на Института за критически социални изследвания към ПУ, в момента директор на Института за социоанализа към ПУ.

Като стипендиантка на Германската служба за академичен обмен и на Фондация „Александър фон Хумболт“ специализира в областта на феноменологията в университетите във Фрайбург, Билефелд, Касел, Вупертал, Бохум и др.

Пребежда от немски език.

*Други преводи на Светлана Събева
в Издателска къща КХ – Критика и Хуманизъм:*

Елизабет Шрьокер, *Приноси към философията на Хусерл*, С., 1999 (отделни студии).

Макс Вебер, *Генезис на западния рационализъм*, С., 2001 (студия).

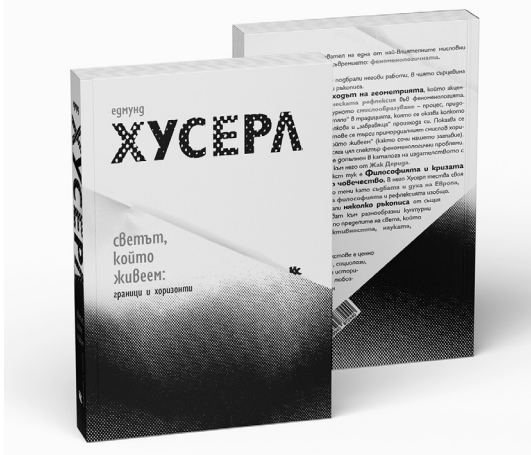
Едмунд Хусерл, *Кризата на европейските науки и трансценденталната феноменология*, С., 2002.

Лудвиг Бинсвангер / Мишел Фуко, *Сън и екзистенция*, С., 2017 (текст на Л. Бинсвангер).

Макс Вебер, *Генезис на западния рационализъм*, С., 2019 (студия).

Едмунд Хусерл, *Светът, който живеем*, С., 2022 (студия).

Вижте също:

Очаквайте:

Жак Деруга

ВЪВЕДЕНИЕ

към

„Произходът на геометрията“
на Едмунд Хусерл